

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Середня освіта. Історія та громадянська освіта

Галузь знань А Освіта

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметна спеціальність А4. 03 Середня освіта (Історія та громадянська
освіта)

Освітня кваліфікація: бакалавр середньої освіти

Професійна кваліфікація: вчитель-бакалавр за спеціальністю А4 Середня освіта, предметною спеціальністю А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), освітньо-професійною програмою Середня освіта. Історія та громадянська освіта.

Передмова

Освітньо-професійна програма є нормативним документом, що регламентує нормативні, компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до підготовки бакалаврів у галузі знань А Освіта за предметною спеціальністю А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта).

Освітньо-професійна програма розроблена на підставі Закону України «Про вищу освіту», Концепції розвитку педагогічної освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 16. 07. 2018 р. № 776), Концепції розвитку громадянської освіти в Україні (розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.10. 2018 р. № 710-р (в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.10 2022 р. № 893-р.)), Концептуальних засад реформування історичної освіти в системі загальної шкільної освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України від 30. 07. 2024 р. № 1072), Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України від 28.08. 2024 р. № 1225), із врахування зауважень експертної групи та галузевої експертної ради за результатами акредитаційної експертизи освітньої програми Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти та інших стейкхолдерів.

Освітньо-професійна програма розроблена робочою групою Волинського національного університету імені Лесі Українки у складі:

Хлібовської Ганни Миколаївни, кандидатки історичних наук, доцентки кафедри всесвітньої історії, гарантки освітньої програми;

Денисюка Василя Івановича, кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України та археології;

Карліної Оксани Миколаївни, кандидатки історичних наук, доцентки кафедри всесвітньої історії;

Кінд-Войтюк Наталії Василівни, кандидатки історичних наук, доцентки кафедри історії України та археології;

Муляр Оксани Петрівни, кандидатки педагогічних наук, доценти кафедри історії України та археології, завідувачки кафедри теорії та методики викладання шкільних предметів Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти;

Пришляка Володимира Васильовича, кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України та археології.

Лисик Дарини Михайлівни, здобувачки освіти за ОП першого (бакалаврського) рівня освіти (іст. 420).

Порядок розробки, затвердження і внесення змін в освітню програму регулюється Порядком формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським), другим (магістерським) та третім (освітньо-науковим, освітньо-творчим) рівнями вищої освіти денної (очної) та заочної форм здобуття освіти у Волинському національному

університеті імені Лесі Українки, затвердженим Вченою радою ВНУ імені Лесі Українки 30.03.2023 р., протокол № 4 https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/Рекоменд_до_навч._пл_2023-БМА.pdf; Положенням про розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд та закриття освітніх програм у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, затвердженим Вченою радою ВНУ імені Лесі Українки 29.09.2024 р., протокол № 13. <https://surl.luh/rpqkjd>

Ця освітня програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Волинського національного університету імені Лесі Українки.

1. Профіль освітньо-професійної програми Середня освіта. Історія та громадянська освіта з предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)

1. Загальна інформація	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітня кваліфікація	Бакалавр середньої освіти (предметна спеціальність А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта))
Професійна кваліфікація	Вчитель-бакалавр за спеціальністю А4 Середня освіта, предметною спеціальністю А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), освітньо-професійною програмою Середня освіта. Історія та громадянська освіта.
Офіційна назва освітньої програми.	Середня освіта. Історія та громадянська освіта
Тип диплома та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, 240 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Сертифікат про умовну (відкладену) акредитацію № 13703 від 12.06.2025 р.
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта.
Форма здобуття вищої освіти	Денна – 3 роки 10 місяців Заочна – 3 роки 10 місяців
Мова викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	3 роки 10 місяців.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://vnu.edu.ua/uk
1. Мета освітньо-професійної програми	
Метою ОПП Середня освіта. Історія та громадянська освіта є підготовка кваліфікованого вчителя історії та громадянської освіти закладу загальної середньої освіти на основі новітніх досягнень історичної науки та громадянської освіти, методики навчання історії та громадянської освіти із застосуванням сучасних форм навчання, які забезпечують набуття загальних, фахових, предметних компетентностей; вчителя, готового до творчої самореалізації в науково-педагогічній діяльності, самоосвіті, педагогічному пошуку.	
2. Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності)) Галузь знань А Освіта Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) Предметна спеціальність А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), освітньо-професійна програма Середня освіта. Історія та громадянська освіта.	Об'єкт вивчення: організація і забезпечення освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (навчання учнів/учениць історії та громадянської освіти). Цілі навчання: формування інтегральної, загальних, фахових, предметних компетентностей вчителя закладу загальної середньої освіти, необхідних для організації навчання історії, громадянської освіти та виховання здобувачів освіти під час здобуття ними повної загальної середньої освіти, . Теоретичний зміст предметної області. Теоретичний зміст предметної області становить система наукових теорій, концепцій, які використовуються в процесі вивчення минулого різних

	суспільств та їхніх сегментів, процесів, явищ, персоналій, сукупності матеріальних, духовних, соціальних економічних, правових аспектів у конкретному просторовому та часовому періоді; форми і способи функціонування громадянина в політичному, правовому, економічному, соціальному та культурному полі демократичної держави; теоретична підготовка базової загальношкільської підготовки, національно-патріотичне виховання; новітні психолого-педагогічні теорії, сучасні методики навчання історії та громадянської освіти у закладах загальної середньої освіти, достатніх для формування предметних компетентностей. Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності, спеціальні історичні методи вивчення подій, процесів, явищ, структур і персоналій; методи і методики аналізу історичних джерел; методики навчання історії та громадянської освіти; освітні технології та методики формування вчителя закладу загальної середньої освіти; моніторинг педагогічної діяльності; інформаційно-комунікаційні технології. Інструментарій та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання для освітнього процесу; персональні блоги вчителів історії та громадянської освіти; системи опрацювання текстової та графічної інформації, бібліотечні ресурси та технології; бази для проведення навчальної та виробничих практик (за договорами про співпрацю).
Орієнтація освітньої програми	Освітня програма ґрунтується на методиці навчання історії та громадянської освіти у закладах загальної середньої освіти, на засадах методології історії, новітніх наукових дослідженнях із світової та української історії, а також громадянознавчих наук.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	ОПП сфокусована на підготовку кваліфікованого педагогічного працівника, котрий може адекватно реагувати на виклики часу, впроваджувати в освітній процес новітні інформаційні технології, прагне до самовдосконалення та саморозвитку, творчого пошуку, здатний організовувати навчання та виховання здобувачів освіти під час здобуття ними повної загальної середньої освіти шляхом формування в них ключових компетентностей і світогляду на основі загальнолюдських і національних цінностей, а також творчих і фізичних здібностей, необхідних для успішної самореалізації та продовження навчання.
Особливості програми	ОПП поєднує ґрунтовну теоретичну підготовку і практичне навчання здобувачів освіти, передбачає можливість формування їхньої індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вибору освітніх компонентів, участі у науково-педагогічних дослідженнях, академічної мобільності. До ОПП

	включені освітні компоненти з регіональної історії, які дозволяють формувати фахові та предметні компетентності здобувачів освіти для навчання в закладах загальної середньої освіти курсів з історії краю та проведення позаурочної роботи. Означений напрям відповідає Стратегії Волинського національного університету імені Лесі Українки, що передбачає популяризацію і брендинг волинського регіону, збереження волинських освітніх традицій.
3. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Працевлаштування випускників	Сфери працевлаштування випускників ОПП: заклади загальної середньої освіти, установи та організації у сфері освіти. Відповідно до національного класифікатора професій (ДК 003-2010).
Подальше навчання	Здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти, а також набувати додаткових кваліфікацій у системі післядипломної освіти.
4. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Поєднання лекцій, семінарських, практичних занять із розв'язанням проблемних питань і завдань; виконання курсових робіт; навчальна та виробничі практики.
Оцінювання	Оцінювання здійснюється за шкалою ECTS (100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну). Форми оцінювання: поточний контроль, заліки, екзамени, атестаційний іспит.
5. Перелік компетентностей випускника	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та умовами організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, громадянської освіти, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій. ЗК3. Здатність діяти автономно, ухвалювати обґрунтовані рішення у професійній діяльності та відповідати за їх виконання, діяти відповідального і свідомо на основі чинного законодавства та етичних

	міркувань (мотивів). ЗК4. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня. ЗК5. Здатність захищати Вітчизну. ЗК6. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Фахові компетентності (ФК)	ФК1. Здатність забезпечувати навчання здобувачів освіти державною мовою, спілкуватися іноземною мовою, формувати та розвивати їхні мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності; забезпечувати здобувачам освіти навчання з урахуванням мовного середовища в закладі освіти; забезпечувати навчання здобувачів освіти іноземної мови. ФК2. Здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами; добирати і використовувати сучасні ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти. ФК3. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан, використовувати стратегії роботи зі здобувачами освіти, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності, формувати спільноту здобувачів освіти, у якій поважають і враховують права кожного. ФК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; використовувати цифрові ресурси і технології в освітньому процесі. ФК5. Здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти. ФК6. Здатність підтримувати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку. ФК7. Здатність створювати умови, які забезпечують існування інклюзивного освітнього середовища. ФК 8. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного здобувача освіти з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей; організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учасниками освітнього процесу, щодо безпеки життєдіяльності,

	санітарії та гігієни. ФК 9. Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; здатність працювати в команді із залученими фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами. ФК10. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей, здійснювати власний професійний розвиток, інноваційну діяльність, отримувати підтримку колег.
Предметні компетентності (ПК)	ПК1. Знання та розуміння змісту й методології фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін. ПК2. Знання новітніх досліджень в галузі історії та громадянської освіти. ПК3. Знання і розуміння сучасної наукової термінології історичної та громадянознавчих наук; понять, концепцій, теорій, міждисциплінарне розуміння суспільних процесів. ПК4. Здатність інтегрувати набуті знання з громадянської освіти у самостійну систему, виявляти цінність знань та умінь. ПК5. Здатність розуміти загальні та спеціальні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, чинники, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот. ПК6. Здатність здійснювати критичний аналіз джерел інформації, виявляти їхню тенденційність, та ефективно використовувати різні типи джерел у професійній діяльності. ПК7. Знання наукових основ методики навчання історії, громадянської освіти, організації процесу пізнання та виховання здобувачів освіти різних вікових категорій. ПК8. Здатність системно розуміти основи громадянської освіти, її ціннісні засади, орієнтуватися в системі правових норм України, аналізувати взаємозв'язок між правовими, соціальними, політичними та етичними процесами в демократичному суспільстві. ПК9. Знання змісту та завдань організації допрофільної підготовки здобувачів освіти. ПК10. Знання нових підходів до шкільної історичної, громадянської освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції.
7. Результати навчання (РН)	
РН1. Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та індивідуальні особливості учнів. РН2. Знає норми і стилі української літературної мови, використовує усне і писемне мовлення, здійснює усну і письмову комунікацію державною мовою. РН3. Знає іноземну мову та її функціональні особливості, необхідні для спілкування,	

висловлює іноземною мовою власні думки, бажання, наміри, а також пояснює свої дії в освітньому процесі, професійному спілкуванні.

РН4. Має ґрунтовні знання з освітньої галузі/предмету, знає ключові та предметні компетентності, визначені Державним стандартом базової середньої освіти.

РН5. Знає методики і технології моделювання змісту освіти залежно від навчальних цілей; технології навчання, спрямовані на розвиток комунікативних навичок здобувачів освіти.

РН6. Знає сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності; *взаємодіє* з учасниками освітнього процесу для створення спільного обміну досвідом використання цифрових технологій; *використовує* для організації навчання здобувачів освіти захищені цифрові ресурси.

РН7. Знає відповідні форми, методи й засоби навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти різних вікових груп засобами освітньої галузі (навчального предмета/інтегрованого курсу); знає особливості технологій і методик особистісно зорієнтованого компетентнісного й інтегрованого навчання здобувачів освіти; способи організації дослідницької роботи здобувачів освіти; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів; *визначає* ефективні шляхи їхньої мотивації до саморозвитку.

РН8. Знає про інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі; знає, як забезпечити педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами.

РН9. Знає ознаки безпечного освітнього середовища; засади просвітницько-профілактичної роботи щодо безпеки, життєдіяльності, санітарії та гігієни; методики і технології формування культури і безпечного способу життя здобувачів освіти.

РН10. Створює можливості для рефлексії, самоконтролю й самореалізації здобувачів освіти в освітньому процесі; *співпрацює* з батьками як учасниками освітнього процесу та/чи членами команди психолого-педагогічного супроводу особи з особливими освітніми потребами на засадах партнерства; *генерує* обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу.

РН11. Розуміє важливість дотримання у професійній діяльності санітарних правил і норм, правил поведінки в надзвичайних ситуаціях, здійснення профілактичних заходів зі збереження особистого фізичного і психоемоційного здоров'я під час професійної діяльності.

РН12. Знає сучасні інформаційно-комунікаційні, цифрові технології та електронні (цифрові) освітні ресурси для навчання здобувачів освіти предметів (інтегрованих курсів), оцінювання та моніторингу результатів навчання здобувачів освіти та організації їхнього самоконтролю, відстеження прогресу здобувачів освіти в навчанні; знає підходи до захисту електронних (цифрових) ресурсів механізми захисту власних авторських прав.

РН13. Усвідомлює цілі, мотиви власної педагогічної діяльності, стійко *прагне* до набуття та вдосконалення професійних компетентностей; *визначає* потреби і планує власний професійний розвиток, *взаємодіє* з колегами в професійних спільнотах з питань професійного розвитку, *пояснює* необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН14. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній і громадській діяльності та ухвалення рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

РН15. Знає основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності, на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції, та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти і вміння застосовувати їх в професійній діяльності.

РН16. Демонструє теоретичні знання з військової підготовки, патріотичного виховання, прості навички і уміння, необхідні для виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН1. Має ґрунтовні знання змісту історії, громадянської освіти, *розуміє* історичні процеси і події в їх порівнянні та взаємозв'язку.

ПРН2. Знає та *аналізує* сучасні наукові дослідження з проблем української і світової історії,

громадянської освіти та імплементує знання в навчальну і практичну діяльність.

ПРН3. *Орієнтується в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризує суспільні явища в розвитку, вільно оперує спеціальною термінологією.*

ПРН4. *Демонструє інтегроване мислення, пояснює цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки.*

ПРН5. *Використовує краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, розуміє й популяризує історико-культурну спадщину України та світу.*

ПРН6. *Працює з джерелами інформації, інтегрує їх у зміст навчання історії та громадянської освіти, представляє та обговорює відображені в них факти, явища, події, процеси; визначає власну позицію щодо дискусійних питань.*

ПРН7. *Знає зміст освітніх програм із навчальних предметів історії та громадянської освіти, проєктує та здійснює освітній процес, обирає оптимальні компетентісно орієнтовані методики навчання, уміє оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку здобувачів освіти.*

ПРН8. *Володіє методиками формування ключових і предметних компетентностей при вивченні здобувачами освіти навчальних предметів громадянської та історичної освітньої галузі.*

ПРН9. *Цінує різноманіття і мультикультурність, ідентифікує себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керується в педагогічній діяльності принципами толерантності, діалогу та співробітництва.*

ПРН10. *Розуміє основи громадянської освіти, її ціннісні засади, орієнтується в системі правових норм України та міжнародного права, аналізує взаємозв'язок між правовими, соціальними, політичними та етичними процесами в демократичному суспільстві.*

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Більше 95% науково-педагогічних працівників, що викладають освітні компоненти за ОПП, мають наукові ступені та/або вчені звання і відповідають ліцензійним вимогам наукової та професійної активності (п. 38). НПП здатні забезпечити викладання ОК на високому науково-методичному рівні. Передбачено залучення до освітнього процесу вчителів-практиків.
Матеріально-технічне забезпечення	Лекційні аудиторії, аудиторії для практичних занять, комп'ютерні лабораторії, кабінети з мультимедійним обладнанням, бібліотека, п'ять університетських музеїв і Кабінет спеціальних історичних дисциплін та етнографії. Комп'ютерне, мережеве та програмне забезпечення, мультимедійне обладнання. Бездротовий доступ до Інтернету в усіх корпусах університету та бібліотеці. Соціально-побутова та спортивно-оздоровча інфраструктура (гуртожитки, пункти харчування, спорткомплекс, стадіон, реабілітаційна клініка, база-практик – табір «Гарт», інклюзивний HUB «Простір дії» та ін.). На факультеті історії, політології та національної безпеки є обладнане укриття. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний сайт університету, що містить сторінку факультету історії, політології та національної безпеки; інституційний репозитарій бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. Система управління навчанням Moodle, хмарні сервіси Microsoft, Office 365, електронна система тестування OpenTest2. Силабуси освітніх

		компонентів, курсових робіт та практик, навчально-методичні матеріали, підручники, навчальні посібники, довідкова література, фахові періодичні видання, бібліотечні електронні ресурси, електронні наукові видання, електронні курси освітніх компонентів.
9. Академічна мобільність		
Національна мобільність	кредитна	Регламентується Постановою КМУ від 12 серпня 2015 року «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», Постановою КМУ від 13 травня 2022 року № 599 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо врегулювання питань академічної мобільності», Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки від 29 червня 2022 року, на основі двосторонніх договорів між ВНУ імені Лесі Українки та ЗВО України.
Міжнародна мобільність	кредитна	Регламентується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки та закладами вищої освіти країн-партнерів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти		Можливе за умови володіння здобувачем вищої освіти українською мовою.

2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

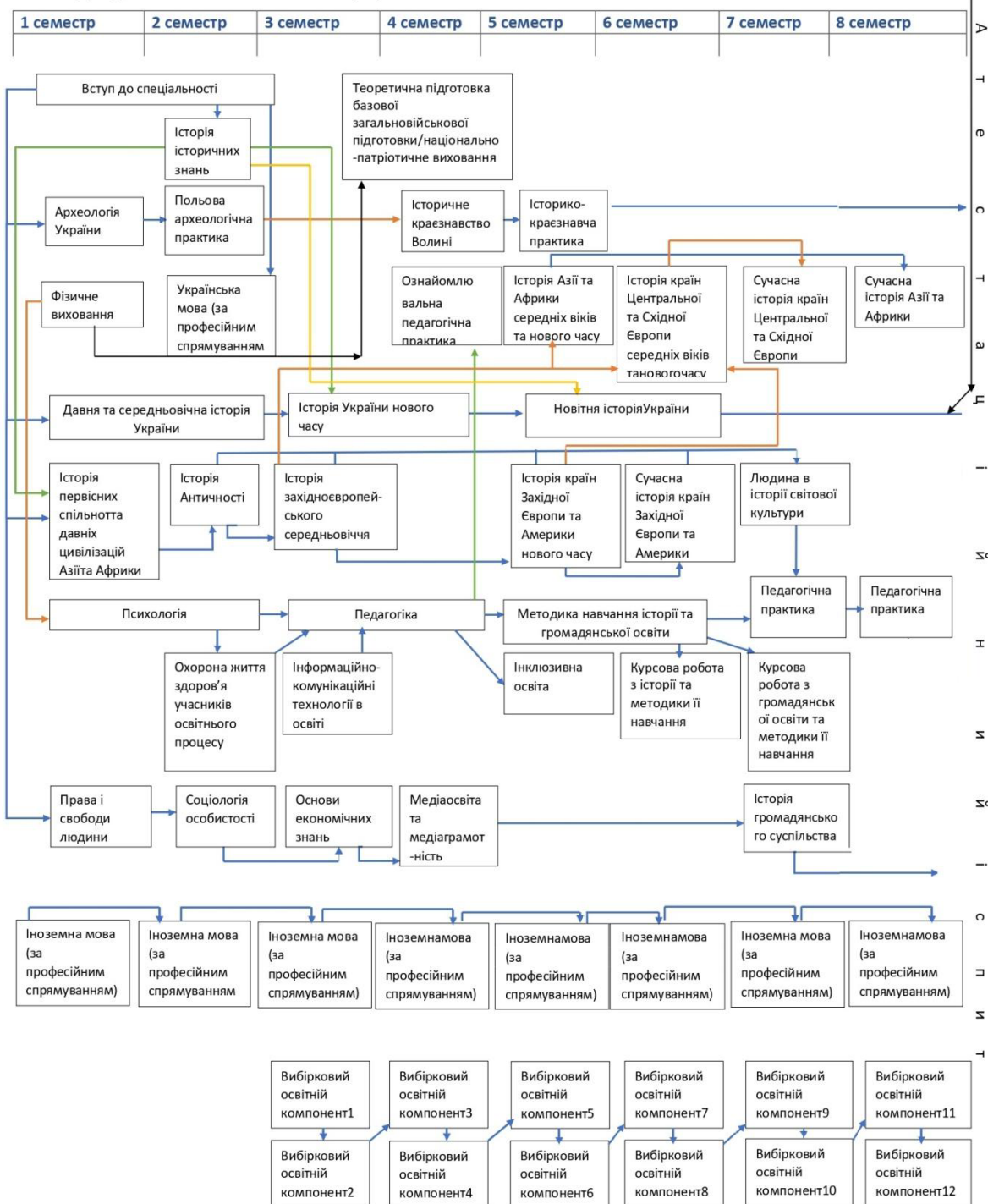
2.1. Перелік компонентів ОПП

Код н/д (номер п/п)	Компоненти освітньо-професійної програми (освітні компоненти, курсові роботи, практики, атестаційний іспит)	Кількість кредитів	Форми підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПП			
Цикл загальної підготовки			
ОК1	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	залік
ОК2	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	8	Екзамен/залік
ОК3	Фізичне виховання	2	Залік
ОК4	Теоретична підготовка базової військової загальновійськової підготовки/Національно-патріотичне виховання.	3	залік
Цикл професійної підготовки			
ОК5	Психологія	6	Екзамен/залік
ОК6	Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу	3	Залік
ОК7	Інформаційно-комунікаційні технології в освіті	3	Залік
ОК8	Педагогіка	6	Екзамен/залік
ОК9	Ознайомлювальна педагогічна практика	3	Залік
ОК10	Інклюзивна освіта	3	Залік
ОК11	Методика навчання історії та громадянської освіти	10	Екзамен
ОК12	Педагогічна практика	8	Залік
ОК13	Педагогічна практика	8	Залік
ОК14	Вступ до спеціальності	6	Екзамен

OK15	Археологія України	4	Залік
OK16	Історія первісних спільнот та стародавніх цивілізацій Азії та Африки	5	Екзамен
OK17	Історія історичних знань	4	Залік
OK18	Давня та середньовічна історія України	8	Екзамен
OK19	Історія Античності	4	Екзамен
OK20	Полюва археологічна практика	3	Залік
OK21	Історія західноєвропейського середньовіччя	5	Екзамен
OK22	Історія України нового часу	8	Екзамен
OK23	Історичне краєзнавство Волині	4	Залік
OK24	Історико-краєзнавча практика	2	Залік
OK25	Історія країн Західної Європи та Америки нового часу	5	Екзамен
OK26	Новітня історія України	9	Екзамен
OK27	Історія Азії та Африки середніх віків та нового часу	3	Екзамен
OK28	Курсова робота з історії та методики її навчання	2	Залік
OK29	Історія країн Центральної та Східної Європи середніх віків та нового часу	4	Екзамен
OK30	Сучасна історія країн Західної Європи та Америки	5	Екзамен
OK31	Сучасна історія країн Центральної та Східної Європи	3	Екзамен
OK32	Сучасна історія країн Азії та Африки	3	Екзамен
OK33	Права і свободи людини	4	Екзамен
OK34	Соціологія особистості	4	Екзамен
OK35	Основи економічних знань	4	Екзамен
OK36	Медіаосвіта та медіаграмотність	4	Залік
OK37	Історія громадянського суспільства	4	Екзамен
OK38	Людина в історії світової культури	4	Екзамен
OK 39	Курсова робота з громадянської освіти та методики її навчання	2	Залік
OK40	Атестаційний іспит	1	
Загальний обсяг обов'язкових освітніх компонентів		180 кредитів	
Цикл вибіркових освітніх компонентів			
OK1	Вибірковий освітній компонент 1	5	Залік
OK2	Вибірковий освітній компонент 2	5	Залік
OK3	Вибірковий освітній компонент 3	5	Залік
OK4	Вибірковий освітній компонент 4	5	Залік
OK5	Вибірковий освітній компонент 5	5	Залік
OK6	Вибірковий освітній компонент 6	5	Залік
OK7	Вибірковий освітній компонент 7	5	Залік
OK8	Вибірковий освітній компонент 8	5	Залік
OK9	Вибірковий освітній компонент 9	5	Залік
OK10	Вибірковий освітній компонент 10	5	Залік
OK11	Вибірковий освітній компонент 11	5	Залік
OK12	Вибірковий освітній компонент 12	5	Залік
Загальний обсяг вибіркових освітніх компонентів		60 кредитів	
Загальний обсяг освітньо-професійної програми		240 кредитів	

2.2. Структурно-логічна схема освітньої програми

2.2 Структурно-логічна схема освітньої програми

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здійснюється у формі атестаційного іспиту. При успішному складанні атестаційного іспиту здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня надається освітня кваліфікація: Бакалавр середньої освіти з предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта).

4. Процедура присвоєння професійної кваліфікації (у разі її присвоєння)

На основі Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України від 28.08. 2024 р. № 1225), Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. (зі змінами), інших нормативних документів, у Волинському національному університеті імені Лесі Українки розроблено Положення про присвоєння професійних кваліфікацій здобувачам вищої освіти (рішення Вченої ради від 30.10.2025 р.), яке визначає порядок присвоєння професійної кваліфікації за наявності професійного стандарту.

ОПП «Середня освіта. Історія та громадянська освіта» забезпечує виконання вимог професійного стандарту Національного агентства кваліфікацій до присвоєння професійної кваліфікації «Вчитель-бакалавр» за цілями, компетентностями та результатами навчання, практичною підготовкою за професією «Вчитель закладів загальної середньої освіти». Розподіл трудових функцій та компетентностей, визначених професійним стандартом корелюється із комплексом ОК, компетентностями та програмними результатами, передбачає практичну підготовку ОПП «Середня освіта. Історія та громадянська освіта».

Положення визначає вимоги до здобувача вищої освіти, який претендує на присвоєння професійної кваліфікації (п. 3.2), процедуру присвоєння (п. 3.3), затвердження (п. 3.4) та фіксацію рішення про затвердження професійної кваліфікації (п. 3.5, 3.6).

Вимоги до здобувача вищої освіти за ОПП «Середня освіта. Історія та громадянська освіта», котрий претендує на присвоєння професійної кваліфікації за ОПП «Середня освіта. Історія та громадянська освіта» та проходить процедуру її присвоєння:

- 1) виконати усі види навчальної діяльності, успішно засвоїти нормативні та вибіркові ОК, виконати завдання педагогічних практик, що корелюються із трудовими функціями вчителя-бакалавра, визначених професійним стандартом;
- 2) підтвердити рівень оволодіння загальними, фаховими та професійними компетентностями, визначеними освітньою програмою, з оцінками не нижче як 75 балів, захистити результати педагогічних практик не нижче як 75 балів.
- 3) під час атестації підтвердити повноту набутих компетентностей і досягнутих результатів навчання на відповідність вимогам освітньої програми, а саме:
 - надати Кваліфікаційній комісії (п. 3.3 положення) відео-фрагмент уроків з історії та громадянської освіти (15-20 хв.), які здобувач освіти-практикант проводив під час виробничих практик (з історії — у 7 семестрі, громадянської освіти — у 8 семестрі). Оцінюються безпосередньо педагогічна майстерність, вміння керувати динамікою класу, використання інтерактивних методів та гнучкість у реагуванні на непередбачувані ситуації. Демонстрація є прямим доказом того, що випускник володіє трудовими функціями вчителя та готовий до безпосередньої роботи з учнями в реальних умовах школи;
 - усна розгорнута відповідь на проблемне фахове питання відбувається у форматі виступу перед Кваліфікаційною комісією з подальшою співбесідою, де оцінюється розуміння явища (історичного, громадянсько-педагогічного), здатність до аналізу даних, комунікативна компетентність. Здобувач освіти повинен продемонструвати вміння переконливо аргументувати свою позицію, відповідати на уточнюючі запитання;
 - ситуаційне педагогічне завдання (кейс) полягає в аналізі та розв'язанні реальних професійних ситуацій, що виникають у шкільному середовищі, як-от конфлікти на ґрунті історичної пам'яті або прояви дискримінації. Виконання кейсу дозволяє оцінити педагогічне мислення, знання вікової психології, змісту навчального матеріалу та здатність вчителя діяти

етично в чутливих або суперечливих обставинах. Це завдання дозволяє перевірити готовність до відповіді на виклики професійної діяльності.

Процедуру присвоєння професійної кваліфікації проводить Кваліфікаційна комісія, призначена наказом ректора університету за поданням декана факультету історії, політології та національної безпеки. До складу комісії входять: гарант ОП, представники роботодавців, професійних організацій та об'єднань, які мають рівень професійної кваліфікації не нижче того, на присвоєння якого претендує здобувач вищої освіти, та щонайменше три роки роботи за видом занять (професій) такої професійної кваліфікації.

Кваліфікаційна комісія подає свій висновок екзаменаційній комісії, яка утворюється і діє на підставі Положення про екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають другий (магістерський) рівень вищої освіти. Екзаменаційна комісія приймає рішення про затвердження професійної кваліфікації.

Університет на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує здобувачеві вищої освіти, який виконав усі вимоги освітньо-професійної програми та індивідуального навчального плану й отримав позитивну оцінку під час атестації, освітній ступінь бакалавр та присвоює професійну кваліфікацію вчитель-бакалавр за спеціальністю А4 Середня освіта, предметною спеціальністю А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), освітньо-професійною програмою Середня освіта. Історія та громадянська освіта.

Професійна кваліфікація зазначається в документі про здобуття ступеня вищої освіти бакалавр.

Таблиця

відповідності компетентностей ОПП «Середня освіта. Історія та громадянська освіта» Професійному стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

Відповідно до Професійного стандарту професійна кваліфікація: вчитель-бакалавр за спеціальністю А4 Середня освіта, предметною спеціальністю А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), освітньо-професійною програмою Середня освіта. Історія та громадянська освіта.

Розподіл трудових функцій та компетентностей за професійною кваліфікацією та відповідність компетентностей здобувачів ОП представлений в таблиці.

Трудові функції та компетентності за державним стандартом «Вчитель закладу загальної середньої освіти»	Компетентності ОПП «Середня освіта. Історія та громадянська освіта»
А. Навчання здобувачів освіти предметів А 1. Мовно-комунікативна компетентність	ЗК 3; ФК 1, 5; ПК 4
А 2. Предметно-методична компетентність	ЗК 1, 3, 4; ФК 2, 3, 5; ПК 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10.
А 3. Інформаційно-цифрова компетентність	ЗК 2; ФК 4; ПК 6.
Б. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу Б 1. Психологічна компетентність	ЗК1, 3, 4, 6; ФК 3, 8, 9, 10; ПК 3.

Б 2. Емоційно-етична компетентність	ЗК 3, 4; ФК 6, 9, 10; ПК 1, 2, 8.
Б 3. Компетентність педагогічного партнерства	ЗК 3, 4; ФК 3, 6, 8, 9, 10.
В. Участь в організації безпечного і здорового освітнього середовища	ЗК 3; ФК 7, 8, 9; ПК 7.
В 1. Інклюзивна компетентність	
В 2. Здоров'язбережувальна компетентність	ЗК 3; ФК 3, 6, 8, 10; ПК 7, 10.
Г. Проведення освітнього процесу.	ЗК 3; ФК 3, 5, 10; ПК 4, 7, 10.
Г 1. Прогностична компетентність	
Г 2. Організаційна компетентність	ЗК 3, 4, 6; ФК 2, 3, 5, 7, 8, 9; ПК 7, 8, 10.
Г 3. Організаційно-аналітична компетентність	ЗК 1, 3, 4, 6.; ФК 2, 3, 4, 7, 8, 9. ПК 4, 8, 9, 10 .
Д. Безперервний професійний розвиток	ЗК 3, 4, 6; ФК 2, 6, 9, 10; ПК 1, 2, 5, 4, 7, 8, 10.
Д 1. Здатність до навчання впродовж життя	
Д 2. Здатність надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку	ЗК 4; Ф 6, 9, 10.
Д 3. Здатність до інноваційної діяльності	ЗК 2; ФК 2, 4, 5, 10; ПК 1, 2, 3, 6, 8, 10.

**5. Матриця відповідності загальних (ЗК), фахових компетентностей (ФК)
компонентам освітньо-професійної програми**

ОК/ЗК ФК	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ФК1	ФК2	ФК3	ФК4	ФК5	ФК6	ФК7	ФК8	ФК9	ФК 10
ОК1	+		+				+					+		+		+
ОК2	+		+				+					+		+		+
ОК3			+													
ОК4					+							+		+		
ОК5				+					+			+	+	+		
ОК6	+											+	+	+		+
ОК7				+						+						
ОК8				+				+	+		+		+	+	+	+
ОК9	+			+						+		+				+
ОК10			+	+								+	+		+	
ОК11		+		+				+			+			+	+	+
ОК12	+		+	+			+	+		+	+					+
ОК13	+			+				+		+	+					+
ОК14	+	+				+				+		+				
ОК15		+										+				
ОК16		+						+		+	+					
ОК17		+						+		+	+					
ОК18		+						+		+	+					
ОК19		+						+		+	+					
ОК20		+						+		+	+			+		
ОК21		+						+		+	+					
ОК22		+						+		+	+					
ОК23		+						+		+	+					
ОК24		+						+		+	+					
ОК25		+						+		+	+					
ОК26		+						+		+	+					
ОК27		+						+		+	+					
ОК28		+								+						
ОК29		+						+		+	+					
ОК30		+						+		+	+					
ОК31		+						+		+	+					
ОК32		+						+		+	+					
ОК33	+	+	+			+		+		+	+					
ОК34	+		+	+			+			+	+	+				
ОК35	+					+				+						
ОК36	+	+								+	+					
ОК37	+	+				+		+		+	+					
ОК38		+		+						+	+					
ОК39	+	+			+	+		+		+	+					
ОК40	+	+	+	+				+	+	+	+	+			+	+

6. Матриця відповідності предметних компетентностей (ПК) компонентам освітньо-професійної програми.

ОК/ПК	ПК1	ПК2	ПК3	ПК4	ПК5	ПК6	ПК7	ПК8	ПК9	ПК10
ОК1										
ОК2										
ОК3										
ОК4										
ОК5									+	
ОК6										
ОК7						+				
ОК8							+		+	
ОК9		+								+
ОК10										+
ОК11	+	+	+		+	+	+			+
ОК12		+		+	+		+	+		+
ОК13	+	+	+		+					+
ОК14	+		+		+	+				
ОК15	+	+	+		+	+				
ОК16	+	+	+		+	+				+
ОК17	+	+	+		+	+				
ОК18	+	+	+		+	+				
ОК19		+	+		+					
ОК20	+	+	+		+	+				
ОК21	+	+	+		+	+				
ОК22	+		+		+	+				
ОК23		+	+		+	+				
ОК24	+	+	+		+	+				
ОК25	+	+	+		+	+				
ОК26	+	+	+		+	+				
ОК27	+	+	+		+	+	+			+
ОК28	+	+	+		+	+				
ОК29	+	+	+	+	+	+				
ОК30	+	+	+	+	+	+				
ОК31	+	+	+	+	+	+				
ОК32	+	+	+	+	+	+		+		
ОК33				+				+		+
ОК34			+	+		+				+
ОК35			+	+		+				+
ОК36	+	+	+	+		+		+		+
ОК37		+	+		+	+				
ОК38	+	+	+	+	+	+				
ОК 39	+	+	+	+		+	+			+
ОК40	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

7. Матриця забезпечення результатів навчання (РН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми

OK/ РН	РН1	РН2	РН3	РН4	РН5	РН6	РН7	РН8	РН9	РН10	РН11	РН12	РН13	РН14	РН15	РН16
OK1		+							+							
OK2			+						+		+					
OK3									+	+						
OK4													+			+
OK5	+							+	+	+						
OK6									+	+	+					
OK7					+							+				
OK8	+			+	+		+	+		+			+			
OK9	+				+	+	+	+					+	+		
OK10	+				+			+		+						
OK11	+			+	+		+						+			
OK12	+			+	+	+	+	+					+	+		
OK13	+			+	+	+	+	+					+	+		
OK14				+		+	+			+			+	+	+	
OK15				+		+	+									
OK16				+		+	+									
OK17				+		+	+									
OK18				+		+	+									
OK19				+	+	+	+									
OK20				+		+	+									
OK21				+		+	+									
OK22				+												
OK23				+		+	+									
OK24				+		+	+									
OK25				+												
OK26				+		+	+									
OK27				+		+	+									
OK28				+		+										
OK29				+		+	+									
OK30				+		+	+									
OK31				+		+	+									
OK32							+	+	+	+						+
OK33				+		+	+						+	+	+	
OK34							+			+			+			
OK35						+					+			+	+	
OK36					+		+				+			+		+
OK37				+	+	+					+			+	+	
OK38					+	+	+									
OK39				+	+	+								+	+	
OK40	+			+			+	+	+	+			+	+	+	

8. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми

ОК/ ПРН	ПРН1	ПРН2	ПРН3	ПРН4	ПРН5	ПРН6	ПРН7	ПРН8	ПРН9	ПРН10
ОК1										
ОК2										
ОК3										
ОК4										
ОК5							+			
ОК6										
ОК7						+				
ОК8							+		+	
ОК9		+								
ОК10										
ОК11	+	+	+		+	+	+			+
ОК12		+		+	+	+	+	+		+
ОК13		+		+	+	+	+	+		+
ОК14		+	+	+	+	+				+
ОК15		+	+		+	+				
ОК16	+	+	+		+	+				
ОК17	+	+	+		+	+				+
ОК18	+	+	+	+	+	+				
ОК19	+	+	+	+	+	+				
ОК20			+	+	+	+				
ОК21	+	+	+	+	+	+				
ОК22	+	+	+	+	+	+				
ОК23	+		+	+	+					
ОК24		+	+	+	+	+				
ОК25	+	+	+	+		+				
ОК26	+	+	+	+	+	+				
ОК27	+	+	+	+		+				
ОК28	+	+	+	+	+	+	+			+
ОК29	+	+	+	+	+	+				
ОК30	+	+	+	+	+	+				
ОК31	+	+	+	+	+	+				
ОК32	+	+	+	+	+	+				
ОК33	+	+		+		+	+		+	+
ОК34		+							+	+
ОК35			+			+				+
ОК36				+		+			+	+
ОК37	+	+		+	+		+		+	+
ОК38	+	+		+	+	+			+	
ОК39	+	+		+	+	+	+		+	+
ОК40	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Гарантка освітньої програми

Ганна Хлібовська